

Skjøtselsplan for Vidarshov-/Prestegårdsstranda, Hamar kommune, Hedmark fylke.

Foto: Oddmund Wold

FIRMANAVN OG ÅRSTALL: Fylkesmannen i Innlandet, 2019
PLAN/PROSJEKTANSVARLIG: ACTA/RØ/ENA
LITTERATURREFERANSE (for skjøtselsplanen): 2019. Skjøtselsplan for
Vidarshovstranda/Prestegårdsstranda

Innhold:

Innhold:	2
A. Generell del	3
Generelle råd ved skjøtsel og restaurering av kulturmark, beitemark og flommark.....	3
B. Spesiell del:	5
Aktuelle restaureringstiltak, utover de generelle:	8
Aktuelle skjøtselstiltak, utover de generelle:.....	10
Kilder	11
Ortofoto/kart.....	11
Bilder	14

A. Generell del

Generelle råd ved skjøtsel og restaurering av kulturmark, beitemark og flommark

Menneskers bruk av naturen har gitt ulike kulturlandskap. Mange kulturlandskap og naturtyper er i ferd med å forsvinne. Dette skyldes først og fremst at jordbruket er svært endret i forhold til for 50-100 år siden. Gjengroing er en stor trussel mot naturmangfoldet i kulturlandskapet.

Begrepet kulturlandskap brukes ulikt i forskjellige sammenhenger. Det er vanlig å knytte både jordbruket og historiske landskap til betegnelsen kulturlandskap, mens noen kun legger dagens produksjonslandskap i jordbruket i begrepet.

Kulturlandskap er en helhetlig måte å se landskapet på, hvor både natur, kultur, historie og dagens aktivitet og mennesker inngår. Jordbrukets kulturlandskap omfatter:

- ulike typer høstingslandskap i utmark, for eksempel kystheilandskap og seterlandskap i skog, fjell og ved kysten
- dyrkingslandskapet, det vil si gårdslandskap med innmark som består av dyrka mark og småbiotoper i tillegg til bebyggelse, hager og tun. Småbiotoper er småareal ofte med en mer artsrik vegetasjon enn omgivelsene

Dagens rester av de naturlige beite- og slåttemarkene, tjener som såkalte erstatningsleveområder for de aktuelle artene. Slike marker er derfor viktig å opprettholde når det biologiske mangfoldet i Norge skal ivaretas. Vi finner flere sjeldne og trua arter her.

De gamle kulturmarkene bidrar til å levere mange viktige økosystemtjenester i kulturlandskapet og landbruket, for eksempel: pollinering, å holde på jordas fertilitet, rensing av vann og luft, genressurser, opplevelser, identitet i landskapet og historie.

Gamle kulturmarkstyper:

- høstingsskog
- åpen beitemark
- hagemark
- beiteskog
- strandeng, beite og slått i havstand
- kystlynghei
- reinbeite
- åpen slåttemark
- lauveng
- slåtte- og beitemyr
- flommark
- åker

Kilde: <http://www.miljodirektoratet.no/no/Tema/Kulturlandskap/Hva-er-kulturlandskap/>

Flommark har blitt brukt både til slått og beite. Utnyttingen er basert på arter som er tilpasset å vokse i permanent vått miljø. Slike miljøer er i Norge artsfattige, og i mange tilfeller var slåtten konsentrert til bestander av enkeltarter.

Slått hindrer vekst av forvedete arter (lyng, busker og trær) og torvmoser, reduserer opphoping av organisk materiale og gir økt lystilgang til jordoverflaten. Slått på sjø- og elvestrender gir bedre vilkår for tidligblomstrende arter som bekkeblom og krypsoleie. Flommark er viktige trekk- og hekkebiotoper for fugler, blant annet vadefugl, ender og gjess. Det må en ta hensyn til ved fastsetting av slåttetidspunkt og tid for beiteslipp. Som hovedregel bør skjøtselen ellers følge opp den tradisjonelle lokale driftsmåten.

Flommark som tidligere har blitt beitet, bør helst skjøttes ved beting. På beitemarker kan det være nødvendig med supplerende tiltak som å rydde busk- og treoppslag og skjære av grastuer som har blitt for høye. Avfallet må fjernes. Beitearealet bør gå helt ned til vannet og være så stort at det også omfatter litt tørrere områder.

Det kan være aktuelt å brenne arealet hvis det er dannet seg tykke strølag eller høye tuer. Brenninger fjerner strølag og det meste av bladbasene og visne blader av stolpestarr- og sølvbuketuer. Tuene kan deretter skjæres eller hogges av.

For mer utfyllende om skjøtsel, restaurering og hevd, se:

Skjøtselsboka for kulturlandskap og gamle norske kulturmarker som finnes på Miljødirektoratets hjemmesider:

Kulturmark/beitemark:

[http://www.miljodirektoratet.no/old/dirnat/attachment/644/Sider%20fra%20SKJ%C3%98TSELSBOK A-Kap%206.pdf](http://www.miljodirektoratet.no/old/dirnat/attachment/644/Sider%20fra%20SKJ%C3%98TSELSBOK%20A-Kap%206.pdf)

Flommark:

[http://www.miljodirektoratet.no/old/dirnat/attachment/652/Sider%20fra%20SKJ%C3%98TSELSBOK A-Kap%2015.pdf](http://www.miljodirektoratet.no/old/dirnat/attachment/652/Sider%20fra%20SKJ%C3%98TSELSBOK%20A-Kap%2015.pdf)

B. Spesiell del:

SØKBARE EGENSKAPER (for Naturbase)		
*Navn på lokaliteten BN00045381 Vidarshovstranda I + II	*Kommune: Hamar	*Områdenr.
ID i Naturbase BN00045381 og BN00112458	*Registrert i felt av: Oddmund Wold	*Dato: 18. februar 2019
Eventuelle tidligere registreringer (år og navn) og andre kilder (skriftlige og muntlige)		Skjøtselsavtale: Inngått år: 2018 Utløper år: 2028
*Hovednaturtype: Hagemark Evjer, bukter og viker	Utforminger: Rik hagemark med boreale trær Elvesnelle-starrsump	
*Verdi (A, B, C): Viktig (B)	Annen dokumentasjon (bilder, belagte arter m.m.)	
Påvirkningsfaktorer (kodeliste i håndbok 13, vedlegg 11) Gjengroing og svartelistearter		
*OMRÅDEBESKRIVELSE (For Naturbase og som grunnlag for skjøtselsplanen)		
INNLEDNING I forbindelse med kompensasjonsplanen for E6 Åkersvika skal det tilrettelegges for beite på Vidarshovstranda/Prestegårdsstranda og Børstad. Formålet med beitet er å bedre forholdene for vadefugl og arter som trives i åpne områder. Beitingen vil holde vegetasjonen nede og medføre tråkk. Tråkk fører til blottlegging av jorda som gjør at spiring av ett- og to-årige planter blir lettere. Områdene har tidligere vært brukt til beiteområde.		
BELIGGENHET OG NATURGRUNNLAG Lokaliteten ligger på nordsiden av Svartelvas delta i Åkersvika, nedenfor Vidarshov og Rørosbanen, og består av flate partier i strandsona omkring høyeste regulerte vannstand i Mjøsa. Området oversvømmes vanligvis i flomperioder. De vegetasjonsdekte områdene er dominert av starrsump i veksling med grasdominert sump. Rester etter gamle flomløp danner evjer og viker i strandsonen. Hagemarka ligger mellom Rørosbanen og flommarka, og består av tresatt gammel beitemark.		
NATURTYPER, UTFORMINGER OG VEGETASJONSTYPER Flommark: Lokaliteten er kartlagt som vannkantsamfunn, delnaturtype elvesnelle-starr-sump. Området er dominert av sennegras og noe elvesnelle på de lavestliggende områdene ut mot elva, i veksling med partier dominert av grasarter som vassrørkvein og strandrør på litt høyere nivåer. Dette er arealer som er invadert av grasartene etter at spesielt stolpestarttuer har hevet overflaten litt over normal sommervannstand, eller etter opphør av beite. Slike arealer regnes til O3 Elvesnelle-starrsump som en egen grasutforming O3g av Fremstad (1997). I evjer og flomløp finnes fragmentarisk utviklet kalkrik tjønnaksutforming (P1b, Fremstad 1997), og stedvis er det små partier med E0202 Mudderbank, rik utforming (Tilsvarende O1b Kortskuddstrand, rik utforming hos Fremstad 1997).		
Hagemark: Området har varierende tre- og busksjikt av boreale bar- og lauvtrær. Det er innslag av flere		

engtyper, lågurtskog, noe høgstaudeskog samt deler av et fuktig sig med helofyttvegetasjon. Området kan karakteriseres som hagemark, delnaturtype rik hagemark med boreale lauvtrær. Beitet bidrar også stedvis til et mer åpent, lokalt parkaktig preg. Åpne partier er kartlagt (NiN 1.0) som T4-2 kulturmarkseng, svak lågurtkulturmarkseng, og typen vurderes som sårbar ifølge rødlista for naturtyper 2018. Av andre kvaliteter kan nevnes noen store, gamle trær av furu, bjørk og gran.

ARTSMANGFOLD

Flommark:

Sennegras og elvesnelle dominerer i de fuktigste partiene i sumpvegetasjonen. På litt høyere nivåer dominerer vassrørkvein, engreverumpe, strandrør og delvis stolpestarr. Myrrapp, trådsiv og myrmaure er vanlige arter. Det er spredte oppslag av bl.a. gråselje og istervier i vassrørkveinengene. I evjer og viker finnes bl.a. kranstusenblad (VU), busttjønna, hjertetjønna og rankpiggknopp. En rekke rødlistede karplanter inngår i sumpvegetasjonen; vassveronika (VU), myrstjerneblom (VU), nikkebrønse og tuestarr (NT). Der hvor starrsumpen er beitet finnes små partier med pusleplantesamfunn hvor bl.a. trefelt evjebloom (NT) er registrert 2013. Sannsynligvis kan firling (VU) og korsevjeblom (NT) også finnes på slike steder.

Hagemark:

Ingen rødlistede arter er registrert innenfor dette arealet, men området har potensiale for slike arter. Dette arealet blir beitet i perioder, og beitet bidrar til at en del beitebetingete arter favoriseres her. Grasarer som engkvein, sølvbunke, rødsvingel, strandrør og engreverumpe forekommer vanlig. Ellers inngår engarter som nyseryllik, markjordbær, tveskjeggveronika, gulmaure, dunkjempe, føyblom, vill-lin og marikåpearter. Lodnestarr ble registrert i 1992. Arten ble ikke registrert i 2013, men kan fortsatt være til stede. Artsantallet vil sannsynligvis bli relativt høyt ved en grundigere artsregistrering i området.

BRUK, TILSTAND OG PÅVIRKNING

Områdene har tidligere vært beitet av storfe gjennom lang tid, fram til midten av 1950-tallet. Etter noen tiår uten beite, er området nå beitet av hester, med moderat beitetrykk. Beitet gir et betydelig innslag av arter som tidligere sannsynligvis hadde større forekomster i reservatet og i omkringliggende kulturlandskap før.

FREMMEDE ARTER

Det er funnet syv ulike *Phytophthora*-arter i Åkersvika naturreservat. Blant annet *P. cambivora* og *P. plurivora*, som er svartelistet i Norge (Artsdatabanken 2012). Av de syv, ble fire arter funnet i vann og fire i jord og tre i forbindelse med symptomer på trær av gråor, hegg og *Salix* sp. Kartleggingen viser at det er svært viktig å ha fokus på dette ved veiutbygging, og at det må være en plan for hvor og hvordan jordmasser og annet potensielt infisert materiale forflyttes i forhold til å unngå spredning til nye områder. Det samme gjelder hogst og uttransport av trær.

Det er mange kloner med kjempesøtgras (HI) i kanten mot elva. Ugrasmjølke (HI) og kanadagullris (SE) finnes noen få steder i lokaliteten. Kanadagullris finnes også ved Finsalbekkens utløp.

KULTURMINNER

Ingen kjente

SKJØTSEL OG HENSYN

Restaureringstiltak:

Beite i senere tid har vært positivt for det biologiske mangfoldet. Hele området bør derfor fortsatt beites moderat. Det blir viktig å følge opp beitetrykk og evt. behov for slått og brenning.

For at området skal bli et fullverdig beite, er det behov for en del skjøtsel og tilrettelegging. De enkelte tiltakene er beskrevet i skjøtelsesplanen under *aktuelle tiltak*. Området er strekt gjengrodd i de områdene som ikke har blitt beitet de senere årene. Det er derfor behov for å fjerne en stor del

skog og kratt. I tillegg har grastuene vokst seg store og kraftige langs stranda. Disse foreslås slått med lett traktor og slåmaskin med slåttekniv. På sikt kan det vurderes å brenne noe av strandarealet for å redusere strølaget.

Ved all hogst og slått må avfallet samles opp og fjernes. Det foreslås å brenne småkvist og kratt på et egnet sted innenfor beitet. Grovere kratt og trær kan brukes til ved eller biobrensel **forutsatt** at det lagres på en slik måte at det ikke sprer *Phytophthora* videre ut av Åkersvikaområdet. Omfanget av hogsten er beskrevet under *aktuelle tiltak*. Et område med mye eldre trær og en del død ved skal beholdes slik det er i dag. Langs stranda skal det åpnes opp helt, slik at det skal bli mer attraktivt for vadefugler. I de resterende områdene skal det beholdes enkelte trær og tre-grupper som ly for dyra.

Hele området må gjerdes inn på nytt. Det er beregnet ca. 2 km med nettinggjerde og strømtråd. Hele traseen må ryddes for vegetasjon. For å få kjørt inn utstyr og gjerdestolper er det behov for å tilrettelegge for kjøring med traktor langs med Rørosbanen. Det er blant annet behov for å forlenge 2 stikkrenner, kjøre på noe bærelag og kjøre bort en del gammelt hogstavfall. Det må også fjernes en del gjerderester og noe avfall før området kan tas i bruk til beite.

I forbindelse med forvaltningsplanen for Åkersvika er det foreslått at det skal tilrettelegges en tursti langs jernbanelinjen forbi beitet. Det settes derfor igjen en stripe på 4-5 meter i mellom gjerdet og jernbanen. Turstien kan også brukes til adkomst for traktor og slåmaskin når det skal gjennomføres slått langs stranda.

Hensyn:

Det må ikke gjødsles eller bruke ugrasmiddel innenfor naturreservatet jf. §3 i verneforskriften. Det tillates heller ikke å bruke organisk gjødsel som for eksempel kukompost eller hønsepelets. Flere av artene i beitemarka reagerer negativt på økt gjødsling. Dette er også grunnen til at hogstavfall og gress etter slått må fjernes eller brennes.

Det må ikke utføres tiltak som gjør at *Phytophthora*-arter spres til nye områder utenfor Åkersvikaområdet.

Nødvendig motorferdsel i forbindelse med landbruksdrift er tillatt. Det er derfor ikke behov for å søke om dispensasjon fra vernebestemmelsene. Men det presiseres at motorferdselen skal holdes på et minimum og at man bør unngå perioder for vår- og høsttrekk, spesielt april og mai. Og at det tas hensyn i fuglenes hekkeperiode.

DEL AV HELHETLIG LANDSKAP
Nei

VERDIBEGRUNNELSE:

Området har stort potensiale for å øke verdien av Åkersvika som hekkelokalitet for grasender og riksefugl og som næringsøkområde for vadefugler, ender og gress under trekket vår og høst.

SKJØTSELSPLAN

DATO: FEBRUAR
2019

UTFORMET AV: ANE TANGE, RAGNAR
ØDEGAARD, ERICA NEBY

FIRMA: FYLKESMANNEN I INNLANDET

UTM
32V 616104 6741797

Gnr/bnr. 11/1 og 7/1

AREAL (nåværende):
CA. 170 DAA

AREAL etter
evt.restaurering:
CA. 170 DAA

Del av verneområde?
Åkersvika NR

MÅL

- Bidra til at området verdi som beite- og hvileområde for trekkende våtmarksfugl, spesielt for ender og vadefugler, opprettholdes gjennom å sikre en balansert fordeling mellom åpent vann, gruntvannsområder og bløte mudderbanker i trekktiden på våren.
- Bidra til at antallet rastende individer av artsgruppene vipe/gluttsnipe/grønnstilk/brushane og krikand/brunnakke/kvinand/skjeand på våren minimum opprettholdes på nivå med gjennomsnittet i femårsperioden 2009-2013, kalibrert i forhold til naturlige svingninger i populasjonene.
- Sikre hekkeområder for grasender og riksefugl som er knyttet til frodige og fuktige eng- og krattsamfunn og vannforekomster med stabil/tilnærmet stabil vannstand, NiN-naturtypene F7-5 (helofyttsump), T4-9 (kulturmarksvåteng) og T7-2/T4-9 (nedre leirflomskog/kulturmarksvåteng).

Tilstandsmål for arter:

- Ingen reduksjon av rødlistede arter:

Navn	Vitenskapelig navn
Nikkebrønsle	<i>Bidens cernua</i>
Myrstjerneblom	<i>Stellaria palustris</i>
Vassveronika	<i>Veronica anagallis-aquatica</i>
Trefelt evjebloom	<i>Elatine triandra</i>
Mandelpil	<i>Salix triandra</i>

Mål for bekjempelse av problemarter/gjengroing:

- Nedgang i lokaliteter med kjempesøtgras, alaskakornell og kanadagullris.
- Reduksjon av busk- og tredekket areal med 50 % i løpet av 5 år.

AKTUELLE TILTAK:	Prioritering (år):	Areal:	Ansvarlig:
<p><u>Aktuelle restaureringstiltak, utover de generelle:</u></p> <p><i>Rydding:</i> Det er noe gammelt hogstavfall og gamle gjerdematerialer som må fjernes før området kan tas i bruk om beiteareal. Dette gjelder særlig langs Rørosbanen. Det må også gjøres tiltak for å unngå forringelse av stikkrennenes funksjon under Rørosbanen når det kjøres langs banen.</p> <p><i>Hogst:</i> Det er ønskelig at det skal være helt ryddet for trær i den rosa polygonen (mot vannet), se figur 3. I den grønne polygonen skal skogen åpnes opp ved å ta ut enkelttrær og grupper av trær, for å bedre beiteforholdene (ca. 50 % av trærne skal fjernes). I vurderingen av hvilke trær som skal settes igjen skal det legges vekt på å ta vare på eldre, store trær, men også sørge for en tre-sammensetning med variasjon i alder og treslag. I hovedsak skal alle grantrær fjernes innenfor den grønne polygonen.</p> <p>Området som skal være åpent (rosa polygonen) er</p>	Vinter 2019/2020	1 km	Nye Veier
	Vinter 2019/2020	170 daa	Nye Veier

<p>registrert som naturtypene kulturmarksvåteng (T4-9) og helofyttsump (F7-5) etter NiN 1.0. Her er det stort sett småtrær, kratt og diverse busker som vokser. Det er ønskelig at det meste av oppslag tas ned. Rødlistearten mandelpil skal tas vare på i dette området og vil bli markert med bånd av Fylkesmannen.</p>	Vinter 2019/2020		Nye Veier
<p>Trærne som tas ned kan brukes til biobrensel eller ved, forutsatt at dette gjøres på en måte som ikke sprer <i>Phytophthora</i>. Greiner kan brennes i området på vinterhalvåret. All økonomisk gevinst tilfaller grunneierne.</p>	Vinter 2019/2020		Nye Veier
<p><i>Gjerding:</i> Det skal settes opp et permanent gjerde på ca. 2 km (se figur 3). For å få gjennomført dette må det fjernes vegetasjon i gjerdetraseen. Gjerdet består av gjerdestolper, nettinggjerde med toppbord og strømtråd. Gjerdestolper kan stå med 2 meters avstand og bør ha en totallengde på minimum 1,75 m og diameter på minimum 8 cm. Endestolper og grindstolper bør ha totallengde på minimum 2,0 m og diameter på minimum 12 cm. Det bør benyttes skråstivere på alle endestolper og grindstolper for å sikre god stabilitet. Gjerdet skal ha en høyde på minimum 1,2 m over bakkenivå.</p>	2020	Ca.2 km	Nye Veier
<p>Gjerdet skal ha netting beregnet for bruk til både småfe og storfe, og det skal også være enten topptråd eller toppbord. Netting og topptråd/-bord skal være på siden som vender ut i fra beitet, og på innsiden skal det klargjøres for strømtråd. Isolatorer skal festes på to høyder, ca. 30 cm og 120 cm over bakkenivå. Den øverste tråden er med tanke på storfe, mens den nederste er med tanke på småfe.</p>	2020		Nye Veier
<p>Det skal benyttes galvanisert ståltråd på begge høyder. De to trådene skal ikke kobles sammen da det skal være mulig å velge om en skal ha strøm på én eller to tråder etter behov.</p>	2020		Beitebruker
<p>Det skal være et delegjerde som skiller Vidarshov- og Prestegårdsstranda slik at en kan benytte beitenes uavhengig av hverandre. Der delegjerdet møter gjerdet som går parallelt med jernbanetraseen bør det lages til totalt tre grindåpninger, én på hver side av delegjerdet og én i selve delegjerdet (se figur 3). Disse grindåpningene bør være på ca. 4 meter. Det skal også være grindåpning i hjørnet på beitet som grenser mot dagens jernbaneovergang/dyrket mark.</p>	2020		Nye Veier

<p>Det må tilrettelegges noe i gjerdetraseen langs jernbanen for å komme inn med gjerdemateriale og hogstmaskin. Blant annet må en del stikkrenner under jernbanen forlenges og det må kjøres på noe bærelag.</p> <p><i>Beite:</i> Oppstart: Med ca. 5 kviger første år. Andre år: 5 ammekuer med kalv. Mulig noen kastrater Videre: Antall kuer på beitet vurderes i forhold til slitasje etc. i samråd med Fylkesmannen og beitebruker. Sambeite med for eksempel sau eller geit kan også vurderes.</p> <p><u>Tilrettelegging for friluftsliv:</u> Mellom Rørosbanen og beitet skal det settes igjen 4-5 meter, som skal tilrettelegges som tursti jf. forvaltningsplan for Åkersvika.</p> <p><u>Aktuelle skjøtselstiltak, utover de generelle:</u> <i>Slått:</i> Beitet bør slås hvert 2-3 år for å redusere oppslag av arter som dyra ikke beiter på. Etter slått med gresset samles inn, enten brennes, kjøres bort eller brukes til dyrefor.</p> <p><i>Brenning:</i> Det foreslås å brenne deler av beitet for å minske torvlaget og gi bedre beite. Dette vurderes nærmere etter 2 år med beite og slått.</p>	2019/2020	1 km	Nye Veier
	Oppstart i 2018		Beitebruker og FM
	2020	1 km	FM
	Første gang 2020		FM/SNO
	Første gang 2022		FM/SNO

UTSTYRSBEHOV

Gjerdet er estimert til å være ca. 2 km langt. Det består av, gjerdestolper, skråstivere, nettinggjerde med toppbord og strømtråd. Det foreslås at strømmen forsynes via 2 solcelleapparater.

Det er også behov for værskydd for dyra, da det ikke er noe sommerfjøs i nærheten.

OPPFØLGING

Beitetrykk og behov for slått vurderes årlig de første årene og så hvert 3 år etter det. Dette gjøres av FM/SNO i samråd med beitebruker.

Skjøtelsplanen skal evalueres innen 2024 år (5 år).

Behov for registrering av spesifikke artsgrupper: vassveronika (VU), myrstjerneblom (VU), nikkebrønsløse og tuestarr (NT). Der hvor starrsumpen er beitet finnes små partier med pusleplantesamfunn hvor bl.a. trefelt evjebloom (NT) er registrert 2013. Sannsynligvis kan firling (VU) og korsevjebloom (NT) også finnes på slike steder.

Tilskudd søkt år:

Søkt til:

Tilskudd tildelt år:

Tildelt fra:

Skjøtselsavtale parter: Hamar kommune, Ingrid Nyttun Christie og Solveig Cottis Hoff/ Øyvind Froknestad

ANSVAR

Person(-er) som har ansvar for iverksettelse av skjøtselsplanen: Nye Veier, beitebrukere og Fylkesmannen i Innlandet

Kilder

Naturbase faktaark, forvaltningsplan for Åkersvika

Skjøtselsboka for kulturlandskap og gamle norske kulturmarker:

<http://www.miljodirektoratet.no/no/Publikasjoner/Publikasjoner-fra-DirNat/Annet/Skjotselsboka/>

Ortofotokart

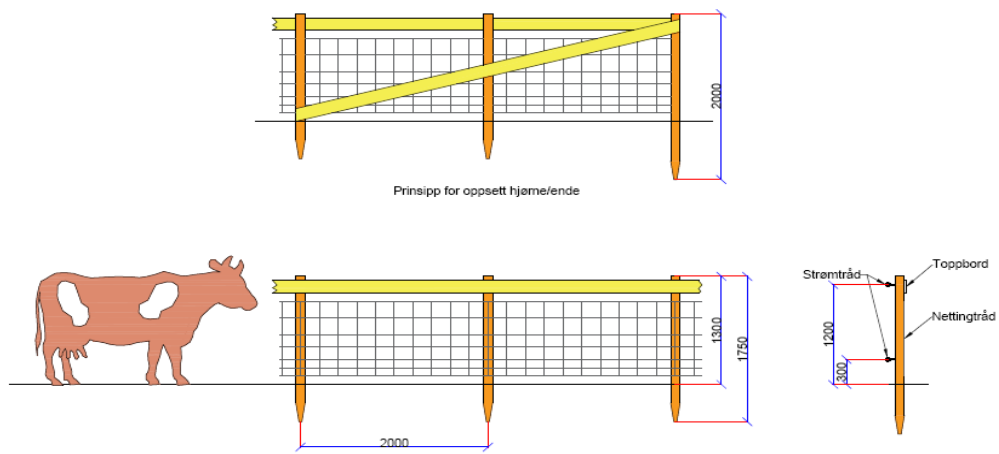
Figur 1: Flybilde fra 1968

Figur 2: Flyfoto fra 2016. Fotoet viser hvor mye beitet har grodd igjen siden opphør av beite.

Figur 3: De grønne polygonene representerer områder hvor tre-arealet skal reduseres med 50 %. De rosa polygonene representerer området hvor alle trær og busker skal fjernes, unntatt rødlistearter. Gul strek er gjerdet, og svarte streker er åpninger i gjerdet.

Figur 4. Bildet viser prinsipper for gjerdekonstruksjon.

Bilder

viser spesifikke deler av lokaliteten.

Figur 5 Fra lokaliteten Vidarshovstranda Foto: Oddmund Wold

Figur 6 Bjørkebestand Foto: Oddmund Wold